

ДЕКЛАРАЦІЯ З ПОДАТКУ НА ПРИБУТОК ПІДПРИЄМСТВА: АЛГОРИТМ СКЛАДАННЯ ТА НОВАЦІЇ 2016 РОКУ

У статті розкриваються окремі нюанси заповнення податкової декларації з податку на прибуток підприємства та додатків до неї, що викликані законодавчими новаціями, запропоновано алгоритм складання Податкової декларації з податку на прибуток підприємства, представлена детальна характеристика заповнення кожної статті декларації з податку на прибуток підприємства. Проаналізовано новий порядок розрахунку податку на прибуток підприємств у зв'язку зі змінами в нормах Податкового кодексу України, які набули чинності з 01 січня 2016 року. Запропоновано прийоми облікового забезпечення механізму податкових коригувань прибутку підприємств.

Ключові слова: дохід, фінансовий результат, об'єкт оподаткування, податок на дохід, податок на прибуток.

BOYKO L. I.

Kherson National Technical University

DECLARATION IS FROM INCOME TAX ENTERPRISE: THE ALGORITHM OF DRAFTING AND INNOVATION OF 2016

The article reveals specific nuances of filling of the tax Declaration on the profit tax of the enterprise and its annexes caused by the legislative innovations, the algorithm of drawing up of the Tax Declaration on the profit tax of the enterprise, the detailed description of coverage for each article of the Declaration on the profit tax of the enterprise. Analyzed new order of calculation of tax on profit of enterprises due to changes in the norms of the Tax code of Ukraine, which entered into force on 01 January 2016. The proposed techniques provide an accounting mechanism for tax adjustments profit organization.

Keywords: profit, financial result, object of taxation, tax, on a profit, income tax.

Постановка проблеми

У даний час особливо актуальним є питання щодо заповнення податкової декларації з податку на прибуток підприємства. Це пов'язано не лише із затвердженням наказом Міністерства фінансів України «Про затвердження форми Податкової декларації з податку на прибуток підприємств» від 20.10.2015 р. № 897 нової форми декларації, а й прагненням максимально наблизити податковий та бухгалтерський облік під час визначення податкового та облікового прибутків.

Доходи та витрати визначаються на підставі первинних документів, що підтверджують отримання платником податку доходів та здійснення витрат, обов'язковість ведення і зберігання яких передбачено правилами ведення бухгалтерського обліку та інших документів, встановлених розділом II ПКУ. Так, необхідно накопичувати дані про доходи та витрати з метою оподаткування податком на прибуток, використовуючи дані бухгалтерського обліку, тоді як облікових реєстрів податкового обліку для цього не передбачено. Обліково-податковий процес щодо сплати податку на прибуток завершується складанням податкової звітності, яку і можна вважати основним обліковим реєстром для податкового обліку податку на прибуток [3].

Аналіз останніх досліджень і публікацій показав, що у сфері дослідження проблем порядку складання податкової декларації з податку на прибуток існує чимало робіт, але у зв'язку з постійною зміною податкового законодавства виникає проблема в удосконаленні податкової звітності щодо відображення податку на прибуток підприємства.

Враховуючи це, розглянемо окремі нюанси заповнення податкової декларації з податку на прибуток підприємства та додатків до неї, що викликані законодавчими новаціями 2016 року.

Експериментальна частина

Згідно з абзацом 2 п. 46.6 ПКУ нові форми декларацій повинні застосовуватися зі звітного періоду, наступного за періодом його оприлюднення [1].

Тобто, оскільки наказ Міністерства фінансів від 20.10.2015 р. № 897 опублікований 1 грудня 2015 року, то вперше платники податків повинні звітувати за новою формою зі звітного періоду 2016 року. Ті ж платники податків, які зобов'язані або мають право подавати декларацію щоквартально, повинні користуватися новою формою, починаючи зі звітного періоду 1 кварталу 2016 року [2].

Але на практиці, найімовірніше, доведеться звітувати за новою декларації вже за підсумками 2015 року. Адже стара декларація не відповідає вимогам визначення бази оподаткування податком на прибуток за правилами 2015 року. Принаймні, протягом 2015 вже були роз'яснення податківців, в яких вони наполегливо радили подавати разом зі старою формою декларації нову форму декларації, яка тоді ще була тільки в проекті.

Граничним терміном подання декларації з податку на прибуток за 2015 рік з квартальним звітним періодом є 9 лютого 2016 року, а для платників податку на прибуток з річним звітним періодом, відповідно, 31 травня 2016 року.

Насамперед, форма декларації уніфікована. Відтепер замість п'яти різних варіантів окремих декларацій з податку на прибуток є всього лише одна. Тобто всі платники податку на прибуток заповнюють єдину декларацію з відображенням відповідних окремих рядків, що відповідають особливостям їх діяльності. В таблиці 1 розглянуто алгоритм складання Податкової декларації з податку на прибуток підприємства.

Таблиця 1

Алгоритм складання Податкової декларації з податку на прибуток підприємства

Найменування рядка	Код рядка	Пояснення щодо заповнення
Дохід від будь-якої діяльності (за вирахуванням непрямих податків), визначений за правилами бухгалтерського обліку	01	Річна сума таких доходів за даними бухгалтерського обліку: – дохід (виручка від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг); – інші операційні доходи; – фінансові доходи; – інші доходи. Якщо сума доходів менша 20 млн грн – платник податку має право вибору щодо застосування податкових різниць. Якщо сума доходів більше 20 млн грн, потрібно розраховувати та використовувати податкові різниці для визначення об'єкта оподаткування податком на прибуток.
Фінансовий результат до оподаткування (прибуток або збиток), визначений у фінансовій звітності відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку чи міжнародних стандартів фінансової звітності (+, -)	02	Р.2290 відповідного Звіту про фінансові результати або Р. 2295 відповідного Звіту про фінансові результати
Різниці, які виникають відповідно до Податкового кодексу України (+, -)	03 РІ	Податкові різниці розраховуються в додатку Р1, а в цей рядок переноситься їх загальний результат
Об'єкт оподаткування (рядок 02 + рядок 03) (+, -)	04	(р. 02 + р.03) (+;-)
Прибуток, звільнений від оподаткування, або збиток від діяльності, прибуток від якої звільнений від оподаткування (+, -)	05 ПЗ	Заповнюється у разі діяльності, визначеної як неоподатковувана ст. 142 ПКУ або (за наявності) відповідними нормами підп. 4 р. XX ПКУ
Податок на прибуток ((позитивне значення) (рядок 04 – рядок 05) x ___ /100)	06	(р.04 – р. 05) x основна ставка податку на прибуток (у 2015 р. – 18%/100)
Дохід за договорами страхування і співстрахування, визначений згідно з підпунктом 141.1.2 пункту 141.1 статті 141 розділу III Податкового кодексу України, у тому числі:	07	Заповнюють страховики
За договорами з довгострокового страхування життя, договорами добровільного медичного страхування та договорами страхування у межах недержавного пенсійного забезпечення, зокрема договорами страхування додаткової пенсії, та визначений підпунктами 14.1.52, 14.152 1, 14.152.2 і 14.1. 116 пункту 14.1 статті 14 розділу I Податкового кодексу України	07.1	
Податок на дохід за договорами страхування (рядок 07 – рядок 07.1) x ___ /100	08	
Сума доходу отриманого від діяльності з випуску та проведення лотерей	09	Заповнюють платники податку, які займаються діяльністю з випуску та проведення лотерей
Податок на дохід від діяльності з випуску та проведення лотерей за звітний (податковий) період (рядок 09 x ___ /100)	10	

Найменування рядка	Код рядка	Пояснення щодо заповнення
Сума доходу, отриманого від діяльності з проведення азартних ігор з використанням гральних автоматів	11	Заповнюють платники податку, які займаються азартними іграми
Податок на дохід з проведення азартних ігор з використанням гральних автоматів за звітний (податковий) період (рядок 11 x /100)	12	
Сума доходу від букмекерської діяльності, азартних ігор (у тому числі казино), крім доходу отриманого від азартних ігор з використанням гральних автоматів	13	Заповнюють платники податку, які займаються букмекерською діяльністю
Суми виплачених виплат гравцю	14	
Податок на дохід від букмекерської діяльності, азартних ігор (у тому числі казино), крім доходу, отриманого від азартних ігор з використанням гральних автоматів, за звітний (податковий) період (позитивне значення (рядок 13 – рядок 14) x /100)	15	
Зменшення нарахованої суми податку	16 ЗП	Заповнюється на підставі додатку ЗП
Податок на прибуток за звітний (податковий) період (рядок 06+ рядок 08 + рядок 10 + рядок 12 + рядок 15 – рядок 16 ЗП)	17	Р.06 + р. 08 + р. 10 + р.12 + р.15 – р. 16 ЗП
Податок на прибуток за результатами попереднього звітного (податкового періоду поточного року з урахуванням уточнень (рядок 17 Податкової декларації з податку на прибуток підприємств за попередній звітний (податковий) період поточного року)	18	р. 17 декларації з податку на прибуток за попередній звітний період поточного року
Податок на прибуток, нарахований за результатами останнього (звітного) податкового періоду (рядок 17 – рядок 18) (+;-)	19	Заповнюється платниками податку, які подають звітність поквартально та за рік
Суми авансового внеску при виплаті дивідендів, що має бути сплачена у звітному (податковому) періоді	20	Дані до р. 20 АВ переносяться із р. 6 додатку АВ
Сума авансового внеску при виплаті дивідендів, що має бути сплачена за результатами попереднього звітного (податкового) періоду поточного року, з урахуванням уточнень (рядок 20 АВ Податкової декларації з податку на прибуток підприємств за попередній звітний (податковий) період поточного року)	21	Р.20 АВ декларації з податку на прибуток підприємств за попередній звітний період поточного року
Сума авансового внеску при виплаті дивідендів, нарахована за результатами останнього (звітного) податкового періоду (рядок 20 АВ – рядок 21)	22	Заповнюється платниками податку, які подають звітність поквартально та за рік
Сума податків, які утримуються при виплаті доходів (прибутків) нерезидентами, нарахованих за звітний (податковий) період	23 ПН	Дані до р. 23 ПН переносять із графи 6 р.22 табл. 1 додатка ПН
Сума податків, які утримуються при виплаті доходів (прибутків) нерезидентам за результатами попереднього звітного (податкового) періоду поточного року, з урахуванням уточнень (рядок 21 Податкової декларації з податку на прибуток підприємств за попередній звітний (податковий) період поточного року)	24	Рядок декларації з податку на прибуток за попередній звітний (податковий) період поточного року
Сума податків, які утримуються при виплаті доходів (прибутків) нерезидентам, нарахованих за результатами останнього (звітного) податкового періоду (рядок 23 ПН-рядок 24)	25	Заповнюється платниками податку, які подають звітність поквартально та за рік

Найменування рядка	Код рядка	Пояснення щодо заповнення
Авансовий внесок (позитивне значення) рядок 06 + рядок 08 + рядок 10 + рядок 12 + рядок 15 податкової декларації з податку на прибуток підприємств – (позитивне значення) рядок 16.3 – рядок 16.3.1 додатка ЗП до рядка 16 ЗП Податкової декларації з Податку на прибуток підприємств) /12, що підлягає сплаті щомісяця	26	(позитивне значення р. 06 + р.08 + р. 10 + р.12 + р.15) – (позитивне значення) р. 16.3 – 16.3.1 додатка ЗП до рядка 16 ЗП) /12
Збільшення (зменшення) податкового зобов'язання звітного (податкового) періоду, що уточнюється (позитивне (від'ємне) значення (рядок 19 – рядок 19 Податкової декларації з податку на прибуток підприємств, яка уточнюється)) або рядок 27 таблиці 2 дод. ВП до рядків 27–30, 32–34, 36–38 Податкової декларації з податку на прибуток підприємств(+,-)	27	1. у разі подання уточнюючої декларації у цьому рядку вказується значення: р.19 раніше поданої декларації – р. 19 уточнюючої декларації (+,-) 2. у разі виправлення помилок минулих періодів в складі звітної (звітної нової) декларації дані із р.27 табл. 2 додатка ВП (+,-)
Збільшення (зменшення) податкового зобов'язання звітного (податкового) періоду з авансового внеску при виплаті дивідендів, що уточнюється (позитивне (від'ємне) значення (рядок 22 – рядок 22 Податкової декларації з податку на прибуток підприємств, яка уточнюється) або рядок 28 таблиці 2 додатка ВП до рядків 27–30, 32–34, 36–38 Податкової декларації з податку на прибуток підприємств (+,-)	28	1. у разі подання уточнюючої декларації у цьому рядку вказується значення: р.22 раніше поданої декларації – р.22 уточнюючої декларації (+,-); 2. у разі виправлення помилок минулих періодів в складі звітної (звітної нової) декларації дані із р. 28 табл. 2 додатка ВП (+,-)
Сума штрафу (5%) при відображенні недоплати у складі Податкової декларації з податку на прибуток підприємств, що подається за звітний (податковий) період, наступний за періодом, у якому виявлено факт заниження податкового зобов'язання (рядок 29 таблиці 2 додатка ВП до рядків 27–30, 32–34, 36–38 Податкової декларації з податку на прибуток підприємств)	29	р.29 заповнюється, якщо в результаті виправлення помилок виявлено недоплату податку на прибуток (заповнено позитивне значення р. 27 або р. 28 декларації) і якщо помилки виправляються у складі звітної (звітної нової) декларації дані із р. 29 табл. 2 додатка ВП
Пеня, нарахована на виконання вимог підпункту 129.1.2 пункту 129.1 статті 129 розділу II Податкового кодексу України або рядок 30 таблиці 2 додатка ВП до рядків 27–30, 32–34, 36–38 Податкової декларації з податку на прибуток підприємств	30	Сума пені при виявленні недоплати податку на прибуток: 1. у разі подання уточнюючої декларації пеня нараховується відповідно до вимог п.129.1 ПКУ; 2. у разі виправлення у звітний (звітній новий) декларації; 3. дані з р.30 табл. 2 додатка ВП
Сума штрафу (3%) при відображенні недоплати в уточнюючій Податковій декларації з податку на прибуток підприємств	31	Сума штрафу (3%) при відображенні недоплати в уточнюючій Податковій декларації з податку на прибуток підприємств
Збільшення (зменшення) податкового зобов'язання звітного (податкового) періоду, що уточнюється (позитивне (від'ємне) значення (рядок 25 – рядок 25 Податкової декларації з податку на прибуток підприємств, яка уточнюється) або рядок 31 таблиці 2 додатка ВП до рядків 27–30, 32–34, 36–38 Податкової декларації з податку на прибуток підприємств (+,-)	32	
Сума штрафу (5%) при відображенні недоплати у складі Податкової декларації з податку на прибуток підприємств, що подається за звітний (податковий) період, наступний за періодом, у якому виявлено факт заниження податкового зобов'язання (рядок 32 таблиці 2 додатка ВП до рядків 27–30, 32–34, 36–38 Податкової декларації з податку на прибуток підприємств)	33	

Найменування рядка	Код рядка	Пояснення щодо заповнення
Пеня, нарахована на виконання вимог підпункту 129.1.2 пункту 129.1 статті 129 розділу II Податкового кодексу України або рядок 33 таблиці 2 додатка ВП до рядків 27–30, 32–34, 36–38 Податкової декларації з податку на прибуток підприємств	34	Рядки для виправлення помилок у разі виплати доходів (прибутків) нерезидентів
Сума штрафу (3%) при відображенні недоплати в уточнюючій Податковій декларації з податку на прибуток підприємств	35	
Збільшення (зменшення) податкового зобов'язання звітного (податкового) періоду, що уточнюється (позитивне (від'ємне) значення (рядок 26 – рядок 26 Податкової декларації з податку на прибуток підприємств, яка уточнюється) або рядок 34 таблиці 2 додатка ВП до рядків 27–30, 32–34, 36–38 Податкової декларації з податку на прибуток підприємств (+,-))	36	Збільшення (зменшення) значення авансових внесків: 1. у разі уточнюючої декларації р.26 раніше поданої декларації – р.26 уточнюючої декларації (+,-) 2. у разі виправлення помилок у звітній (звітній новій) декларації 3. дані з р.34 табл. 2 додатка ВП (+,-)
Сума штрафу (5%) при відображенні недоплати у складі Податкової декларації з податку на прибуток підприємств, що подається за звітний (податковий) період, наступний за періодом, у якому виявлено факт заниження податкового зобов'язання (рядок 35 таблиці 2 додатка ВП до рядків 27–30, 32–34, 36–38 Податкової декларації з податку на прибуток підприємств)	37	р.37 заповнюється якщо в результаті виправлення помилок виявлено недоплату авансових внесків з податку на прибуток і якщо помилки виправляються у складі звітної (звітної нової) декларації
Пеня, нарахована на виконання вимог підпункту 129.1.2 пункту 129.1 статті 129 розділу II Податкового кодексу України або рядок 36 таблиці 2 додатка ВП до рядків 27–30, 32–34, 36–38 Податкової декларації з податку на прибуток підприємств	38	Сума пені при виявленні недоплати авансових внесків з податку на прибуток: 1. у разі подання уточнюючої декларації пеня нараховується відповідно до вимог п.129.1 ПКУ 2. у разі виправлення у звітній (звітній новій) декларації 3. дані з р.36 табл. 2 додатка ВП
Сума штрафу (3%) при відображенні недоплати в уточнюючій Податковій декларації з податку на прибуток підприємств	39	Сума штрафу (3%) при відображенні недоплати в уточнюючій декларації з податку на прибуток

Крім того в 2016 році скорочено кількість додатків до декларації — із 14 до 9 (табл. 2).

Таблиця 2

Додатки до декларації з податку на прибуток підприємства

Назва додатків	
Додатки, які будуть додаватись	Додатки, які скорочені
1. Додаток АВ — Розрахунок авансового внеску з податку на прибуток підприємств на суму виплачених дивідендів (привіряних до них платежів) – до рядка 20	1. Додаток ІД (інші доходи) 2. Додаток ІВ (інші витрати) 3. Додаток СБ (безнадійна заборгованість) 4. Додаток ВО («офшорне») 5. Додаток ТП (патенти) 6. Додаток ВС (страхування)
2. Додаток ЗП — Зменшення нарахованої суми податку – до рядка 16	
3. Додаток ПН — Розрахунок (звіт) податкових зобов'язань нерезидентів, якими отримано доходи із джерелом їх походження з України – до рядка 23	
4. Додаток ТЦ — Самостійне коригування податкових зобов'язань платника податку з метою трансфертного ціноутворення	
5. Додаток ВП — Розрахунок податкових зобов'язань за період, у якому виявлено помилку(и) – до рядків 27–30, 32–34, 36–38	
6. Додаток РІ — Різниці	
7. Додаток ПЗ — Розрахунок прибутку, що звільняється від оподаткування. Підстави для застосування пільги до рядка 05	
8. Додаток АМ — Інформація щодо нарахованої амортизації – до рядка 1.2.1	
9. Додаток ЦП — Розрахунок фінансового результату від операцій із цінними паперами – до рядка 4.1.3	

Отже, дослідивши новації податкової звітності з податку на прибуток підприємства, можна зробити висновки, що декларація стала містити більше довідкової інформації, яка потрібна для ефективнішого контролю податковими органами за діяльністю суб'єктів господарювання. Незначним чином скоротилася кількість додатків, а це означає, що для бізнесу це забирає дуже багато часу та ресурсів на заповнення податкової звітності. Нова форма податкової звітності повинна сприяти зменшенню платниками часу на її ведення і формування, оскільки основні її показники заповнюються на підставі показників фінансової звітності. Тому бажаними є кроки у напрямі спрощення декларації та скорочення кількості додатків.

Висновки

Отже, в результаті дослідження: запропоновано взаємозв'язок між податковою декларацією з податку на прибуток та додатками до неї; розглянуто етапи складання податкової декларації з податку на прибуток; узагальнено порядок відображення інформації у додатках до декларації.

Дані податкової декларації з податку на прибуток формують важливу інформацію, необхідну для держави, податкових органів та підприємства. Оскільки, крім значного фіскального значення, вона має й широкі можливості для регулювання і стимулювання підприємницької діяльності. За допомогою цього податку держава може здійснювати стимулюючий вплив на розвиток окремих галузей або регіонів, на виробництво пріоритетних товарів, робіт, послуг, на поживлення інвестиційної та інноваційної діяльності та розвиток конкурентних відносин тощо. Подальші дослідження повинні бути спрямовані на розробку облікових реєстрів податкового обліку доходів та витрат і методичних рекомендацій зі складання податкової декларації з податку на прибуток.

Література

1. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua>.
2. Наказ Міністерства фінансів України від 20.10.2015 р. № 897 «Про затвердження форми податкової декларації з податку на прибуток підприємств» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1415-15>.
3. Смірнова О. М. Декларація з податку на прибуток підприємства: алгоритм складання та новації 2014 року / О. М. Смірнова, М. В. Стадник. – Ірпінь : НДІ фінансового права, 2014. – 56 с.

Надійшла 16.03.2016; рецензент: д. е. н. Сарапіна О. А.